

Prof. JEFFREY D. SACHS

Küresel makroekonomik işbirliği

Dünya ekonomisini canlandırmanın ve gelecekteki ihtiyaçların karşılanmasına yardım etmenin etkili bir yolu, kilit altyapı projelerine, temelde ulaşıma (karayolları, limanlar, raylı ve toplu taşıma), sürdürülebilir enerjiye (rüzgâr, güneş, jeotermal, karbon yakalama ve tutma ve uzun mesafe enerji iletimi hatları), kirlilik kontrolüne ve su ve sanitasyona yapılan yatırımı artırmaktır.

Jeffrey Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörlüğü ve Dünya Enstitüsü'nde Direktör görevini yürütmektedir.

Dünya, 2008 Büyük Çöküşü'nün ardından ekonomik büyümeyi yeniden toparlamak için gereken makroekonomik politika işbirliğini henüz başarabilmiş değil. Dünyanın büyük kısmında tüketiciler, mal varlıklarının azalmasına ve işsizlik korkusuna karşı harcamalarını kısıyorlar. İstihdamda, üretimde ve ticaret akışında şu sıralarda yaşanan düşüşün ardındaki muazzam güç, Eylül 2008'de Lehman Brothers'ın iflasından sonra yaşanan panikten bile daha önemli.

Elbette Büyük Çöküş öncesi duruma geri dönüldüğü yok. Dünya çapındaki mali balon yeniden yaratılamaz ve yaratılmamalı. Ancak dünyanın etkin bir şekilde işbirliği yapması durumunda, tüketici talebindeki düşüş, gezegen üzerindeki en hayati ihtiyaçlara cevap vermek üzere yatırım harcamalarında değerli bir artış ile dengelenebilir. sürdürülebilir enerji, temiz su ve sanitasyon, kirlilikte azalma, iyileştirilmiş kamu sağlığı ve yoksullar için daha fazla gıda üretimi gibi.

DÜNYA EKONOMİSİNİN CANLANDIRILMASI

Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ve Asya, hisse senedi piyasaları ve konut fiyatlarındaki düşüş yüzünden servet azalması geçirdiler. Servetteki azalmanın ve dünya çapında nasıl dağılmış olduğunun güvenilir bir ölçümü henüz olmasa da, muhtemelen zirve değerlerine göre ABD'de 15 trilyon dolar ve Avrupa ile Asya'da birlikte on trilyon dolar civarındadır. Toplam 25 trilyon dolarlık bir servet azalması, bir yıllık gelirin yaklaşık yüzde 60'ı demektir. ABD'nin servetindeki azalmanın ABD ekonomisinin içindeki payı ise daha da büyük, yıllık gelirin yüzde yüzü ve Avrupa ile Asya'nın da belki yüzde yetmişi civarındadır.

Genel varsayım, ev halkı mal varlığındaki her bir dolarlık düşüşün, ev halkı tüketimini 0,05 dolar azalttığıdır. Bu da ABD'de ev halkı harcamalarına yıllık milli gelirin yüzde beşi ve Avrupa ile Asya'da da yüzde 3,5'i kadar olumsuz bir darbe anlamına gelir.

Bu ekonomik sıkıntının şiddeti o kadar büyük ki, işsizlik dünya ekonomisinin önde gelen bölgelerinde sert bir şekilde artacak ve ABD'de belki yüzde 9-10'a ulaşacak. Ev halkları yavaş yavaş mal varlıklarını yeniden oluşturacak kadar para kazanmaya başlayacaklar ve ev halkı tüketimi de yavaş yavaş toparlanacak. Ancak bunlar, işsizlikte ani bir artışın ve potansiyel üretime göre üretim eksikliğinin oluşmasını önleyemeyecek kadar yavaş gerçekleşecek.

Bu yüzden dünyanın başka tür harcamaları

harekete geçirmesi gerekiyor. Dünya ekonomisini canlandırmanın ve gelecekteki ihtiyaçların karşılanmasına yardım etmenin etkili bir yolu, kilit altyapı projelerine, temelde ulaşıma (karayolları, limanlar, raylı ve toplu taşıma), sürdürülebilir enerjiye (rüzgâr, güneş, jeotermal, karbon yakalama ve tutma ve uzun mesafe enerji iletimi hatları), kirlilik kontrolüne ve su ve sanitasyona yapılan yatırımı artırmaktır.

KAMU YATIRIMLARI ARTACAK

Küresel işbirliğinin, gelişmekte olan ekonomilerde, özellikle dünyanın en yoksul bölgelerinde kamu yatırımlarını artıracağı doğrultusunda güçlü bir sav bulunuyor. Sahra-altı Afrikası ve Orta Asya'yı da kapsayan bu bölgeler, ihracat gelirlerinin, işçi dövizlerinin ve sermaye girişinin azalması yüzünden küresel krizden şiddetli şekilde etkileniyorlar.

Yoksul bölgeler, bunun yanında, zengin ülkelerin sera gazı salımı nedeniyle daha sık tekrarlayan kuraklıklar gibi iklim değişikliklerinden de muzdaripler. Aynı zamanda yoksul ülkelerin altyapıya, özellikle de karayollarına, demiryollarına, yenilenebilir enerjiye, su ve sanitasyona ve sağlık hizmetleri ile gıda üretimi desteğini kapsayan hayat kurtaran hizmetlerin iyileştirilmesine büyük bir ihtiyaçları var.

Dünyanın en büyük ekonomilerinden oluşan G-20, küresel politika koordinasyonu için doğal bir ortam sunmaktadır. Londra'da Nisan başında yapılacak olan bir sonraki G-20 toplantısı, vakitli müdahale için hayati bir fırsat durumunda. Önde gelen ekonomiler, özellikle ABD, Avrupa Birliği ve Japonya, düşük gelirli ülkelerdeki altyapı yatırımlarını finanse etmek üzere yeni programlar oluşturmalılar. Yeni kredi yılda en az yüz milyar dolar tutarında olmalı ve gelişmekte olan ülkelere yönlendirilmelidir.

KÜRESEL İŞBİRLİĞİ AŞAMASINDA YAPILMASI GEREKENLER

Yeni finansman yöntemi, zengin ülkelerin ihracat kredisi kuruluşlarından, yoksul ülkelerin yol, enerji hattı, yenilenebilir enerji üretimi, liman, fiber optik şebeke ve su ile sanitasyon sistemleri inşa etmesi için uzun vadeli (örneğin 40 yıl) doğrudan kredileri içerebilir. G-20 ayrıca Dünya Bankası'nın, Afrika Kalkınma Bankası'nın ve diğer uluslararası mali kurumların kredi verme imkanlarını da artırmalıdır.

Tasarruf fazlasına, güçlü bir para birimine, büyük miktarda döviz rezervine ve iç talep kaynaklı siparişi olmadan üretim yapan fabrikalara sahip olan Japonya, altyapı finansmanı için öncü olmalıdır. Bunun da ötesinde Japonya, sanayi üretimini dünyanın gelişmekte olan bölgelerindeki altyapı ihtiyaçlarına yönlendirerek, kendi ekonomisini ve en yoksul ülkelerin ekonomisini canlandırabilir.

İşbirliği; tüketim harcamalarındaki dünya çapında keskin ve korkutucu düşüşü, dünyanın gelecekteki refahına daha fazla yatırım yapmak için küresel bir fırsata dönüştürebilir. Kaynakların, zengin ülkelerin tüketiminden, gelişmekte olan ülkelerin yatırım ihtiyaçlarına yönlendirilmesiyle, dünya "üçlü" bir zafere erişebilir. Yoksul ülkelere daha fazla yatırım ve sosyal harcama yapılması, tüm dünya ekonomisini harekete geçirir, ekonomik kalkınmayı hızlandırır ve yenilenebilir enerji, verimli su kullanımı ve sürdürülebilir tarım yoluyla çevresel sürdürülebilirliği özendirir.

Copyright: PROJECT SYNDICATE **2009**
www.project-syndicate.org

Ekonomik sıkıntının şiddeti o kadar büyük ki, işsizlik dünya ekonomisinin önde gelen bölgelerinde sert bir şekilde artacak ve ABD'de belki yüzde 9-10'a ulaşacak. Ev halkları yavaş yavaş mal varlıklarını yeniden oluşturacak kadar para kazanmaya başlayacaklar ve ev halkı tüketimi de yavaş yavaş toparlanacak. Ancak bunlar, işsizlikte ani bir artışın ve potansiyel üretime göre üretim eksikliğinin oluşmasını önleyemeyecek kadar yavaş gerçekleşecek.